

Iz zgodovine Katoliške cerkve

Mesto prve rimskokatoliške cerkve v Rock Springsu je bilo Hill št. 2 v prvih letih njenega obstoja. V prvih letih njenega obstoja je bila cerkev brez župnika, vzdrževalo pa jo je nekaj navdušenih katoliških naseljencev pionirjev: William H. O'Donell, dr. Edward S. Murray, Thomas Lafferty, Dennis Murphy, Horace Levesque, Tim Kinney in Michael Quealy. Pred izgradnjo cerkve so maševali še po domovih teh katoliških navdušencev. Prva maša v mestu Rock Springs pa je bila na domu W. H. O'Donella leta 1888. Leta 1888, ko so z denarjem, sposojenim od Tima Kinneya, kupili košček posesti, je oče (father) John Delahunty postal prvi župnik prve katoliške cerkve v mestu Rock Springsu v Wyomingu. Oče Delahunty je prevzel duhovno vodstvo kongregacije za obdobje skoraj šestih let. V tem času je uvedel vrsto novosti in izboljšav, hkrati pa je pridobil veliko posestev. V skupnosti Rock Springs je bil spoštovan človek, njegova nedosegljiva dela in redni obiski pa zelo visoko cenjeni. Tako revni kot tudi bogati so pozdravili njegov prihod in obžalovali njegov odhod.

Dve leti kasneje, leta 1899, pa je prečastiti Ciril Zupan daroval prvo misijonarsko mašo za Slovane, predvsem Slovence. Še dve leti kasneje, leta 1901, pa mu je sledil prečastiti duhovnik Anton Blatnik, Slovenec po rodu.

Očeta Delahuntyja je maja 1903 nasledil prečastiti oče J. Nollan. Zaradi šibkega zdravja ni prenesel bremena svoje

dolžnosti in je bil po enem letu primoran odstopiti.

Prečastiti Joseph Dreyer in J. F. Gurnan, profesor na »All Hollows College« (Šola vseh posvečenih) v Salt lake Cityju v Utahu, sta obiskovala vse katoliške vernike v Rock Springsu vsak konec tedna, dokler ni bil oktobra 1904 prečastiti Charles O'Conner imenovan za župnika cerkve v Rock Springsu. Kot oče Nollan je bil tudi župnik O'Conner zelo šibkega zdravja in ni mogel zdržati dolgega službovanja. Kmalu nato ga je zamenjal in nasledil župnik Avgust Conty, italijanskega rodu, ki je služil do maja 1907, ko je odšel v italijansko župnijo v Kalifornijo. Od maja 1907 pa vse do julija 1910 je tu služboval prečastiti Thomas Barrett, ki mu je pomagal prečastiti James Cerne (Jakob Černe), prvi slovenski duhovnik, ki je obiskoval predvsem naseljence slovenskega rodu. Februarja 1910 so v Rock Springs poslali novega župnika, Francesca Kellerja, ki je nasledil prejšnjega župnika Barretta. Postal je duhovni svetovalec za angleško govoreče vernike. Istega leta je v mesto prišel tudi duhovnik Anton Šifrer (Anton Schiffrer), ki je nasledil župnika Černeta.

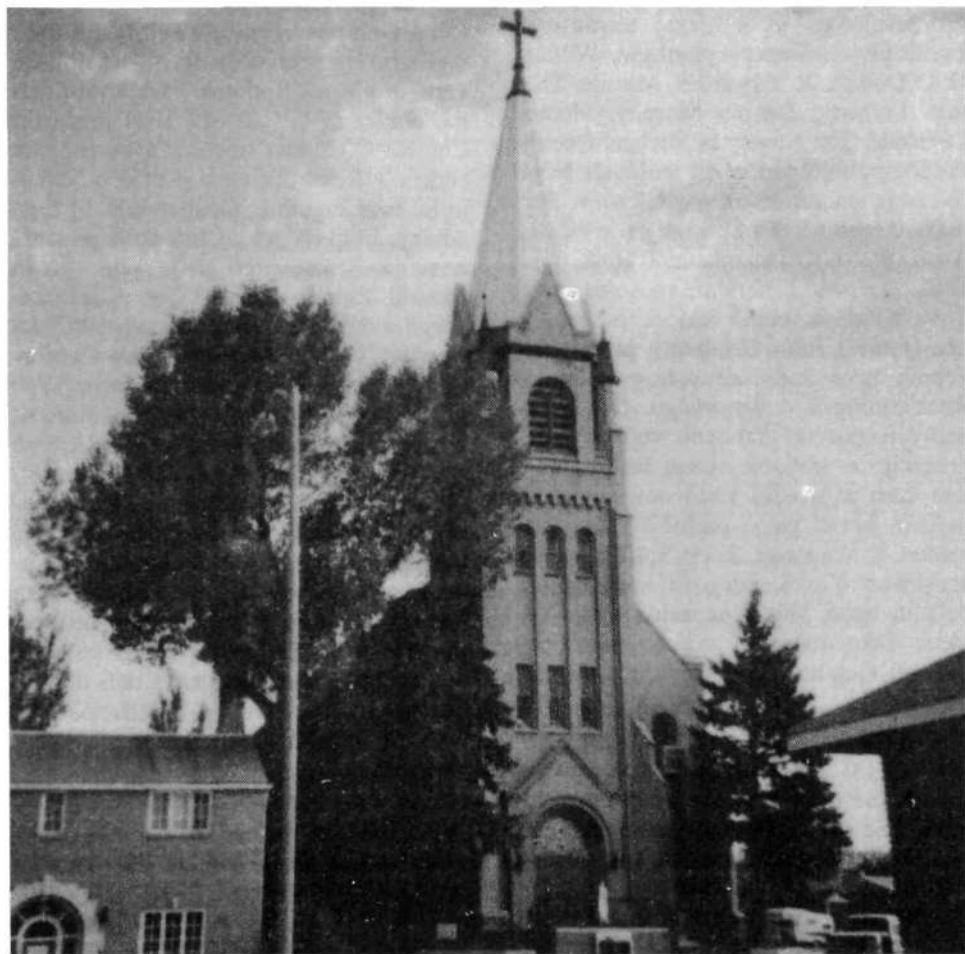
Hitri razvoj rudnikov na tem območju, je privabljal vedno večje število tujcev – naseljencev, ki so se naseljevali na severnem delu mesta, blizu rudnikov. Le majhen del katoličanov je ostal na južnem delu mesta, ki ga je od severnega ločevala železniška proga, naseljeni pa so bili okrog majhne, zasilne cerkvice,

ki so jo imenovali »Our Lady of Sorrows«, (Žalostna Mati božja).

Oče Keller je zaradi šibkega zdravja in neugodnih vremenskih razmer (zaradi višine in prerijskega gorovja) že po šestih mesecih službovanja moral oditi iz mesta. Tudi njegovega naslednika Michela Kennedyja je že po šestih mesecih službovanja doletela smrt. Po njegovi smrti je leta 1912 vse dolžnosti prevzel in postal pastor (župnik) vseh katoličanov v mestu gospod Anton Šifrer (Anton Schiffrer).

Župnik Šifrer si je zadal nalogo, da bo sezidal novo cerkev, ker so do tedaj božjo službo opravljali le v zasilnih prostorih in barakah. Gradnja nove cerkve na severnem delu mesta se je župniku Šifrerju zdela primarnega pomena, tako da bi tudi katoličani na tem območju obiskovali maše in se duhovno izobraževali ter sprejemali zakramente.

Iz »Zgodovine Chayenske škofije« avtorja župnika Patricka A. Mc Govern, S. T. D. LL. D. Feast of Epiphany iz leta 1941, je zapisano: »Ves svoj čas je oče

Sedanja cerkev sv. Cirila in Metoda z župniščem

Prva katoliška cerkev v mestu v začetku tega stoletja (danes je ni več)

Schiffrer posvetil organizaciji svoje župnije, pobirati pa je začel tudi prispevke za gradnjo nove cerkve, katere lokacija je bila zagotovljena po posredovanju škofa »Union Pacific Coal Co.«, (Zveza pacifiških premogovnikov).

Kmalu so sklicali kar dve zasedanji z namenom, da združijo obe župniji. Škof Keane je predsedoval prvemu sestanku 9. julija 1911, župnik James Duffy pa drugemu, ki je bil 16. julija 1911. Oba sestanka sta bila dobro obiskana, sprejeli pa so tudi naslednje sklepe:

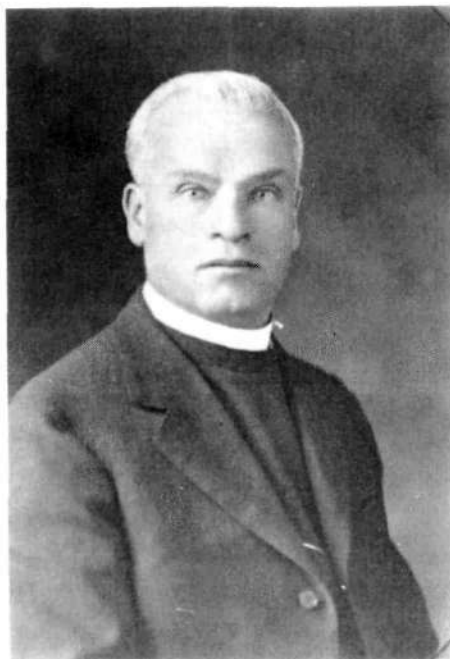
1. Potrebno je prodati zemljišče cerkve »Our Lady of Sorrows« in zgraditi novo cerkev, ki bi služila obema župnijama. S tem bi 70–80 odstotkov katoličanov dobilo možnost prisostvovati mašam in ve-rouku.

2. Vse narodnosti naj bi imele enake pravice do nove cerkve, mašo pa bi lahko opravljali v kateremkoli jeziku.

3. Oče Schiffrer naj bi postal župnik obeh kongregacij.

V »Zgodovini Chayennske škofije« piše, da združitev obeh župnij ni uspela.

Župnik Šifrer se nikoli ni izobigal delu, za katero je bil zadolžen. Zapustil je cerkev na južnem delu mesta in se brez kakršnihkoli finančnih sredstev posvetil pastoralnemu delu v novonastali župniji na severnem delu mesta. Tu so bili naseljeni predvsem Slovenci in nekaj drugih slovanskih priseljencev. Duhovnik Šifrer, doma iz Slovenije, iz Stare Loke, je Slovence kmalu nagovoril, da so začeli zbirati sredstva za gradnjo nove cerkve. Na voljo je imel malo denarja, kljub temu pa so z gradnjo nove cerkve pričeli že v letu 1912. Prvo sveto mašo je župnik Šifrer bral v pritličnem delu še nedograjene nove cerkve na božični večer leta 1912. Leta 1913 je bilo na tem območju 269 katoliških družin z okoli 2000

Prvi stalni slovenski duhovnik v Rock Springsu Anton Šifrar (do leta 1931)

člani. Zaradi pomanjkanja denarnih sredstev je bila cerkev dokončana šele po trinajstih letih, leta 1925; 13. decembra 1925 so jo posvetili in jo poimenovali po svetem Cirilu in Metodu.

Tako je nastala prva slovenska cerkev v tem delu Amerike. Župnik Šifrer je še videl dokončano delo, s katerim je pričel leta 1912. Leta 1926 je namreč zapustil mesto zaradi izredno šibkega srca, ki se je v vseh teh letih utrudilo zaradi napornega službovanja.

Leta 1920 je bilo poleg cerkve dokončano tudi z opeko zidano župnišče, za katero je polovico sredstev daroval tudi gospod Joseph Kinney. Župnik Šifrer je ves čas službovanja in dela živel v zadnjem delu župnišča – v skladišču za premog. Vedno s kupom skrbi, finančnih problemov, pojavom nereligioznih in prostozidarskih lož, do časopisov v tujem jeziku.

Ob odhodu župnika Šifrerja iz Župnije sv. Cirila in Metoda je njegovo delo prevzel župnik John Markey. Drugi, ki so še službovali v severnem delu mesta so bili: oče John Henry, (oktober 1926 – avgust 1927), oče L. Zaplotnik (tudi Slovenec, september 1927 – julij 1930), oče Philip Krass, (avgust 1930), oče Martin Kennedy, (september 1930 – junij 1931).

Leta 1931, natančneje 26. junija, je v faro sv. Cirila in Metoda prišel župnik Albin Gnidovec, po rodu Slovenec. V duhovnika je bil posvečen 2. junija 1918 v Ljubljani. Petindvajseto obletnico svojega duhovniškega službovanja je praznoval 1943 v mestu Rock Springs, leta 1968 za zlato mašo, prav tako v tem mestu. Leta 1964, 7. novembra, ga je papež Pavel VI. povzdignil v monsignorja. Župnik Gnidovec je imel v tem delu Amerike doslej najvišje duhovniške časti.

Od zgodnjega obdobja katoliških cerkva pa vse do danes je v Rock Springsu cvetel razvoj cerkvenih organizacij. Med njimi so zelo znane: »Knights of Columbus« (Kolumbovi vitezi), »Altar Societies« (Oltarno društvo), »Junior Newman«, Catholic Youth Organization (Društvo mladih katolikov), »St. Monica Sodality« in »Confraternity of Christian Doctrine« (Bratovščina cerkvene doktrine). Z vsemi naporimi pastorjev in župnikov ter njihovih pomočnikov v obeh cerkvah, pa seveda tudi preko cerkvenih organizacij, je katolicizem ostal vodilna religija v mestu Rock Spring.

Župnik Gnidovec je leta 1933 dal namestiti tudi orgle, ki so bile prve v mestnih cerkvah, izdelal pa jih je gospod Kilgen. Ob božiču leta 1934 pa sta John Angelovich in njegova hči Josephine v spomin na ženo oz. mamo darovala garnituro nosilcev za postavitev križa.

Oktober 1935 je škof Gregorij Rožman iz Ljubljane na veselje slovenskih vernikov obiskal mesto Rock Springs.

V letu 1936 pa so pričeli v mestu zbirati tudi prispevke za gradnjo katoliške šole. To pa je bilo tudi leto, ko je bil v cerkvi sv. Cirila in Metoda posvečen tudi prvi duhovnik, ki je bil slovenskega rodu, to je bil prečastiti Aloysious Potočnik (Franc Potočnik). Posvečen je bil 20. junija 1936, ko je v tej cerkvi daroval tudi svojo prvo sveto mašo. Župnik Potočnik je kasneje umrl v opatiji sv. Križa v Canon Cityju v Coloradu. Leta 1937, 11. junija, je bilo svečano praznovanje 25. obletnice te župnije.

Katoliki iz širšega območja v preriji, kjer niso imeli svojih cerkva, so prišli pod okrilje župnije sv. Cirila in Metoda leta 1935. Ker niso imeli lastnih cerkva, so se zbirali dvakrat ali trikrat mesečno v različnih krajih in v različnih hišah. Pet let kasneje, 11. novembra 1940, pa so dobili svojo cerkev, imenovano »Our Lady of Peace«. Cerkev je v mestu Pinedale in je oddaljena od Rock Springsa 160 km, leta 1954 pa je postala samostojna župnija.

24. decembra 1944 je bil kot drugi

Osnova cerkve sv. Cirila in Metoda – pred gradnjo današnje

Gradnja župnišča in prve začasne, lesene cerkve sv. Cirila in Metoda

duhovnik v cerkvi sv. Cirila in Metoda posvečen Baldwin Haydock. Umrl je v mestu Pueblo v državi Kolorado leta 1968.

Župnik Anton Šifrer, ustanovitelj župnije v Rock Springsu je umrl 21. junija 1948 kot pastor župnije sv. Janeza Evangelista v Milwaukeeju v Wisconsinu.

Poseben dan za vse farane je bil tudi 26. avgust 1951, ko je škof Hubert M. Newell D. D. slovesno posvetil župniško katoliško šolo, ki so jo vodile usmiljene sestre iz Leavenwortha (Kansas). Šola je pričela s šestimi razredi, v naslednjih dveh letih pa so dobili dodatno še sedmo in osmo stopnjo. Ob odprtju šole, 4. septembra 1951, je bilo vpisanih 190 učencev iz domače župnije in 85 učencev iz župnije »Our Lady of Sorrows«. Njihova šola je bila zgrajena leto dni kasneje. V aprilu 1965 pa je bilo v šolo vpisanih že 317 otrok. Šola, ki jo danes vodijo prostovoljci in sestre usmiljenke, ima osem

Sedanja cerkev sv. Cirila in Metoda med gradnjo

razredov, glasbeno šolo ter prostore z avdiovizualnimi napravami.

Ker se je župnija večala, se je večala tudi količina dela, ki ga je bilo potrebno opraviti. Na prošnjo župnika Albina Gnidovca je škof imenoval župnika Charlesa F. Taylorja za pomočnika. Župnik Taylor je bil v mestu do junija 1956, ko je odšel v Rim na podiplomski študij posvetnega prava. Njegov naslednik je bil župnik Colibraro, ki je prišel v mesto 5. junija 1956.

V začetku leta 1956 je bilo župnišče povečano in julija 1958 je bil župnik D. Colibraro imenovan za glavnega urednika časopisa »Wyoming Catholic Register«.

Župnik Taylor je v župni cerkvi sv. Pavla v Laramiju, ki je namenjena predvsem študentom in sami univerzi države Wyoming. Naslednik župnika Calibrera je bil W. Kendrick, ki je služboval do

leta 1958, nato pa je odšel v Boston. Župnik G. Sullivan je služboval v mestu 1962, nakar je bil premeščen v Newcastle, župnik Calibrero pa je bil poslan v Evenstone.

Podružnično cerkev sv. Christopherja v Edenu je 13. julija 1958 posvetil škof Newell, 1. julija 1962 pa je cerkev praznovala 15. obletnico postavitve temeljnega kamna.

Župnik J. Murray je prišel v župnijo 4. septembra 1964 in nasledil župnika P. Calibrata. Župnik C. Hardy in T. Ogg pa sta služila kot pomočnika pri monsignoru Gnidovcu.

Kar dva posvečena župnika cerkve sv. Cirila in Metoda sta bila imenovana za župnika v drugih škofijah. Lawrence H. Welsh je bil posvečen 26. maja 1962 in poslan v Južno Dakoto, J. Ernest Fresques pa je bil posvečen 14. maja 1967 in poslan v Tucson v Arizono.

Druga katoliška cerkev v Rocks Springsu – cerkev Žalostne matere božje

V Zgodovini Chayenske škofije je zapisano in dokazano, da je v tem delu države Wyoming živel in služboval tudi župnik Jacob Erlah, doma iz Slovenije in posvečen 9. oktobra 1869 v Ljubljani.

Leto 1968 zaznamuje tudi stoletnico smrti škofa Friderika Barage, po rodu iz Slovenije, ki je bil prvi marquetteški škof v Michiganu in apostol Indijancev iz Ottawe in Chippewa. Zaradi svojega dela med Indijanci in prvimi naseljenci v Severni Ameriki je pri Svetem sedežu v Rimu v postopku za razglasitev za svetnika.

Katoliški verniki so po posredovanju župnika Šifrerja in končni odobritvi škofa iz Chayenne, izbrali sv. Cirila in Metoda za sveta varuha mesta in župne cerkve. Sv. Ciril in Metod sta bila velika slovanska apostola in očeta slovanske knjižne kulture. Elementi cirilice, ki je danes osnova ruskega, srbskega in bolgarskega jezika, je darilo teh dveh bratov. Po rodu sta bila Grka in šolana na

cesarski univerzi v Konstantinoplu, današnjem Carigradu. V drugi polovici 9. stoletja sta prepotovala moravski imperij in širila svoje cerkveno prepričanje, ki je temeljilo na cerkvenih obredih.

Zgodovinski zapisi pričajo, da sta prav ta dva svetnika z obale Kaspijskega morja, kjer je bil mučen in umorjen, v Rim prinesla posmrtno ostanke svetega Klementa (III. papeža). Kot spomin na to dejanje je nekaj cerkva v Sloveniji poimenovanih po tem papežu. Pred nekaj leti pa so tudi v Severni Ameriki in v Evropi pričeli sveta Cirila in Metoda izbirati za svoja varuha. Tako sta bila tudi v mestu Rock Springs izbrana za varuha katoliške cerkve oz. celega mesta, predvsem po zaslugi potomcev nekdanjih slovenskih naseljencev.

Vir: History of the Catholic Church, Rock Springs, Wyoming, USA

Pavla Rahonce